

KOSZYSZCZKO (24) *sb n*

koszyszczo (15), **koszysko** (6), **koszyczko** (3); *koszyszczo FalZioł* (11), *Mącz* (2); *koszyczko Calep* (3); *koszyszczo* : *koszysko SienLek* (2 : 6).

-lzy- (21), -lzi- (3).

Oba o jasne.

sg N koszyszczo (12). ◊ *G koszyszcza* (10). ◊ *A koszyszczo* (1). ◊ *L koszyszczo* (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

bot. Verbena officinalis L. (Rost); werbena pospolita, koszyszko; bylina z rodziny werbenowatych (Verbenaceae), stosowana w dawnym lecznictwie i przy obrzędach magicznych; sagmen, verbena Mącz, Calep, Cn; herba pura, hierobotane, peristereon, peristereos, verbenaca, verbenata Cn (24) : Verbona Kofzyfzczo. Eyfzonkraut KOfzyfzczo iefth ziele znakomite á poľpolite. w Winie vwarzone/ żółtą niemocz leczy [...] Naprzeciwko iadowitych robakow wkąfzeniu/ y naprzeciwko czarom iefth dobre. FalZioł I 153a, +5b, I 153b [3 r.], II 12a, 19c, 20c, V 70v; Sagmen [...] Eyfenkraut po niemiecku. Alias Verbenaca, Kofzifzczo. Mącz 364b, 484b; Niektorzy palą wodki ná ciemne oczy z Kopru Włofkiego/ z Celidoney/ z kofzyfká SienLek 65v, 64 [3 r.], 68v, 207, X2v, X4; Calep 1111b; [Werbena, Kofzyfzczo Mącz, niektorzy zową Zeleźnik. [...] To źiele iefth dwoiákiè/ piźze Diosco. lib. 4. cap. 58. ofobliwé mocy máiacé/ iedno iefth Kofzyfzczo profté/ á drugié fklónioné/ [...] Kofzyfzczo profté v Diofcoridefá/ iefth męźczyzná/ y v Pliniufzá: á Kofzyfzczo wywrocławé v Diof: iefth źenczyzná UrzędowHerb 309, 309b, 310a].

Zestawienia: [»koszyszczo ogrodne«: Kofzyfzczo ogrodne/ álbo włofkie/ Verbenaca recta. Gallitricum, Centrum galli. Sclarea, Matrisalvia. Richender Hanenkampff. SienHerb K#2, 185.]

»koszyczko samiec« (2): Verbena – Kofzyczko łamiec, zeleźnik. Calep 1111b, 938a.

[»koszyszczo włofkie« cf »koszyszczo ogrodne«.]

Szereg: »werbena to jest koszyszczo« (2): Wezmi włofkiego kopru/ werbeny/ to iefth kofzyfzcza FalZioł V 114, 114v.

Synonimy: »gołębie ziele«, werbena, zeleźnik.